

Dorpscanon van Folsgeare

Het torenuurwerk van Folsgeare

© Foto Atse Bruin

Het torenuurwerk van Folsgeare

Hoewel de toren van de Laurentiuskerk en de klok al ouder zijn, komt er pas in 1755 een uurwerk met wijzerplaat. Onder leiding van ds. P. Wigiri, kerkvoogd Oege Jens Breeuwsma en de kerkraadsleden wordt er in dat jaar besloten om een torenuurwerk aan te kopen voor “de toorn tot Folsgara “. Twee meestersmeden uit Sneek, Hans Martens Joustra en Andries Lammers krijgen opdracht om een uurwerk te maken.

Inclusief arbeidsloon, materialen, haken voor de wijzerplaten, ‘gewigten’, ‘touweschijven’ etc. kost dit de kerkgemeenschap 390 carolusguldens.

Dorpscanon van Folsgeare

Het torenuurwerk van Folsgeare

Detail van een tekening van de kerk in 1535
van Jacobus Stellingwerf (1723)
De toren heeft nog geen wijzerplaten.

Mogelijk was goedkoop, duurkoop want... al spoedig volgt de ene reparatie op de andere.

De eerste onkosten aan het uurwerk komen al in 1759. De wijzers van de klok worden in dat jaar verguld door Folkert Reitsma. In 1763 wordt het uurwerk gerepareerd door meester uurwerkmaker Tjalling Rodenhuis uit IJlst en in 1766 komen meester uurwerkmaker Gerrit Johannes en meestersmid Melis Wallis Oppedijk langs, beiden uit IJlst.

In 1775 wordt door Pytter Zeijlstra een wijzerplaat geveerd. In 1779 repareert Gerrit Johannes wederom het uurwerk. Jan Lierks komt in 1780 het uurwerk repareren.

In 1784 wordt het uurwerk door Freerk Ynses naar Wybe Gabes in Wommels gebracht voor groot onderhoud. Johannes Camphuis uit Sneek wordt in 1791 uitgenodigd om eens naar het uurwerk te komen kijken.

De wijzerplaten schijnen niet van geweldige kwaliteit te zijn want B. Izerda komt in 1793 langs voor het vergulden van de wijzerborden.

Dorpscanon van Folsgeare

Het torenuurwerk van Folsgeare

In 1797, 1799 en 1804 valt de keuze voor herstel weer op Wybe Gabes. Het blijft modderen met de tijdsaanduiding want in 1804 gaat het uurwerk nog een keer naar meestersmid Sjoerd Thomas uit IJlst.

In 1826 heeft men genoeg van al dat geknoei en wordt een echte uurwerkmaker in de arm genomen, n.l. de firma. A. Napjes te Sneek. Deze doet z'n werk goed waardoor de reparaties lange tijd niet meer in de uitgavenpost voorkomen.

Het uurwerk wordt er in de loop van de jaren niet beter op.

In 1915 wordt voorgesteld, om van het geld dat verkregen wordt door de verkoop van een gedeelte van het Tsjerkepôltsje, een nieuw uurwerk aan te schaffen. Dit wordt met algemene stemmen aangenomen. Echter, wanneer het geld beschikbaar is, wordt het gebruikt voor schuldsanering.

Het uurwerk raakt meer en meer van slag. In 1932 komt het voorstel uit de vergadering om de oude torenklok gedurende de winter maar stil te zetten daar hij zelden de juiste tijd aangeeft. Ook komt er een verzoek om wijzers aan het uurwerk te laten maken, die naast uren ook minuten aangeven. De hieraan verbonden kosten zijn echter boven het beschikbare budget.

Het gaat steeds slechter met het uurwerk. In 1937 komt de vraag of de wijzer van het uurwerk ook kan draaien zodat deze de tijd aan kan geven. De koster vraagt of de touwen van de gewichten verlengd kunnen worden, zodat hij nog maar één maal daags de gang naar de toren hoeft te maken. Beide voorstellen worden verworpen en alles blijft bij het oude.

In Folsgeare staat vanaf 1937 de tijd stil.

In 1944 komt opnieuw het voorstel voor uren- en minutenwijzers. Echter, dit is ook nu boven het budget.

In maart 1947 wordt in de kerkenraadvergadering het voorstel aangenomen om een nieuw uurwerk aan te schaffen. Er wordt contact opgenomen met de firma Eijsbouts uit Asten, die een offerte stuurt naar H. Bosma in Folsgara.

Dorpscanon van Folsgeare

Het torenuurwerk van Folsgeare

In november 1947 wordt het nieuwe uurwerk geïnstalleerd. Het kan nog niet draaien, want er moet nog elektriciteit in de kerk worden aangelegd. Nadat dit is gebeurd, zijn de inwoners van Folsgeare weer bij de tijd.

Niet alle inwoners weten nu hoe laat het is. Er zijn alleen wijzerplaten op de oost- en zuidzijde aangebracht. De bewoners van de Tsjærddyk moeten maar raden hoe laat het is.

In de vergadering van november 1948 komt het voorstel om een derde wijzerplaat aan de westzijde te plaatsen. Dit wordt aangenomen en aangezien er (bijna) geen mensen aan de noordzijde wonen, blijft deze zijde leeg.

Ook op dit nieuwe uurwerk rust geen zegen want in 1955 valt de beslissing om het uurwerk bij stormweer maar stil te zetten om verdere schade eraan te voorkomen.

foto Atse Bruin

In 1962 is het uurwerk alweer aan vervanging toe. De offerte van de firma Eijsbouts is nu gericht aan dhr. H. Damstra, Foerages 35 in Folsgeare. Er wordt een nieuw uurwerk geplaatst met vijf jaar garantie. Het oude brengt nog fl. 50,- aan schrootwaarde op.

De kerktoren is in eigendom overgegaan naar de gemeente Wymbritseradiel. De gemeente heeft het onderhoud van de toren en van het uurwerk. Door de

Dorpscanon van Folsgeare

Het torenuurwerk van Folsgeare

gemeentelijke fusie is nu Súdwest-Fryslân eigenaar. De garantie op het uurwerk is al jaren verlopen en de klok staat regelmatig stil.

In 2019 wordt het bestaande elektronische uurwerk vervangen door een modernere elektronische klok die automatisch wordt aangestuurd vanuit Frankfurt. De klok loopt daardoor altijd op tijd.

In Folsgeare hoeven de mensen niet meer te laat te komen.

Colofon

Tekst: Atse Bruin

Bewerking: Wytske Heida

Foto's: Atse Bruin, Jacobus Stellingwerf(tekening)

Disclaimer: Voor alle foto's geldt, dat er zorgvuldig is uitgezocht wie de eigenaar is en is toestemming gevraagd en gekregen voor gebruik in dit venster. Vensters over personen zijn geplaatst na feedback met betrokkenen. Mocht er desondanks iets niet correct zijn, gelieve de redactie te informeren.